

Prunera

Prunus sp.

Castellà: ciruelo
Anglès: plum tree
Francès: prunier

Família: rosàcies
Gènere: *Prunus*

Floració: març i abril
Collita dels fruits: de mitjan juny a mitjan setembre (segons la varietat)

Clàudia verda

Ente

Black diamond

L'arbre

La prunera és un arbre caducifoli que arriba a una alçada semblant a la del presseguer. Quan creix de manera lliure, la varietat europea assoleix els 6 o 8 m d'alçada, mentre que la japonesa, els 8 o 10 m.

La capçada adopta, en general, una forma de globus, amb un port més caigut en la prunera europea i més erecte en la japonesa. En plantacions fruiteres, tanmateix, no acostumen a sobrepassar els 5 m i la forma de la capçada depèn del sistema de creixement aplicat. El tronc i les branques gruixudes tenen una escorça rugosa, esquerpada o amb fissures longitudinals. Són de color gris, gris fosc o bru, segons l'espècie.

Les fulles i les flors

Les fulles adultes són, en general, ovalades i acabades en punta, tot i que en algunes pruneres europees són més arrodonides. Fan entre 3 i 8 cm de llargada. El peciol és curt, la vora dentada i presenta diferents tonalitats de verd,

segons la varietat.

Les flors són blanques i solitàries. L'època de floració també depèn de la varietat. Mentre que la prunera japonesa floreix molt aviat, a principis de març, uns deu dies abans que el presseguer, l'europea ho fa habitualment de mitjan març a primers d'abril.

Els fruits

Els fruits, anomenats *drupes*, poden tenir colors diferents com verd, groc, vermell, violeta i blau gairebé porpra fosc. La pell del fruit, generalment, està recoberta d'una fina pols blanquinosa (pruïna) que li dona un aspecte com de cera. El color de la polpa també pot tenir un color verd clar, groguenc, ataronjat o rosat. Les varietats més primerenques comencen a madurar a mitjan juny, i les més tardanes, a mitjan setembre.

L'ORIGEN I LES VARIETATS

Les pruneres pertanyen a diferents espècies fruiteres i, en alguns casos, provenen d'hibridacions entre aquestes. Les més utilitzades per a la producció de fruit són la **prunera europea** (originària del Caucas, Anatòlia i Pèrsia) i la **prunera japonesa**. També n'hi ha espècies conreades americanes. És el símbol fruiter de la Xina.

LA PRUNERA A L'HORTA

Les varietats més habituals a l'Horta són la *clàudia verda*, l'*ente*, la *golden Japan* i la *black diamond*. La superfície de conreu és d'unes 45 hectàrees.

RECEPTA TRADICIONAL

Prunes seques per a fer guisats: Les prunes acabades de collir s'assequen al sol durant uns dies, després es bullen i es congelen.

Albercoquer

Prunus armeniaca L.

Castellà: albaricoquero

Anglès: apricot tree

Francès: abricotier

Família: rosàcies

Gènere: *Prunus*

Floració: abril i maig

Collita dels fruits: de mitjan juny a mitjan agost (segons la varietat)

Moniquí

L'arbre

L'albercoquer és un arbre caducifoli que arriba a tenir una alçària semblant a la del presseguer. Quan creix de manera lliure, té al voltant de 6-8 m i una capçada en forma de globus arrodonit. A les plantacions, però, adopta forma de vas i la seva alçària no sol superar els 4 m. L'escorça del tronc i de les branques gruixudes és rugosa, esquerdada i de color gris fosc tirant a bru, mentre que la de les branques joves és llisa i de color grisenc amb fons vermellós.

Les fulles i les flors

Les fulles adultes són ovalades o arrodonides, amb el marge lleugerament dentat. Fan uns 3-8 cm de longitud i 3-5 cm d'amplada. Tenen un peciol llarg i presenten un color vermellós. Solen ser llises i brillants, més fosques a la part superior. A la tardor, adquireixen una tonalitat groguenca o vermelloosa abans de caure.

Les flors són de color blanc o rosat, amb el calze vermell. Floreix a mitjan març, una mica abans que el presseguer, tot i que hi ha diferències entre varietats.

Els fruits

El fruit és arrodonit, amb una sutura ben marcada, i presenta colors diferents segons la varietat: groc, ataronjat, rosat o vermellós. El pinyol no està adherit a la polpa i té una única llavor.

L'ORIGEN I LES VARIETATS

Arbre originari de l'Àsia central, probablement del nord de la Xina i Mongòlia, on hi ha grans boscos naturals a les muntanyes, entre els mil i els dos mil metres d'altitud. En la medicina tradicional xinesa es fa servir per a molts remeis. Turquia i l'Iran en són els majors productors mundials, actualment.

L'ALBERCOQUER A L'HORTA

La varietat majoritàriament conreada a l'Horta és la *moniquí*, de la qual n'hi ha plantades unes 18 hectàrees.

Bleda

Beta vulgaris L.

Castellà: acelga
Anglès: chard
Francès: blette

Família: quenopodiàcies/amarantàcies
Gènere: *Beta*

Collita: maig a desembre

La planta

Planta herbàcia bianual que es conrea com a verdura de fulla ben adaptada a la zona mediterrània, que pot arribar a fer 2 m quan està florida. El primer any, forma el conjunt de fulles i necessita el fred de l'hivern per a florir l'any següent.

Les fulles i les flors

Les fulles són llargues i amples, de color verd clar o fosc, i brillants, tot i que depèn de la varietat. Tenen els nervis de les fulles ben marcats. El nervi central i el pecíol de les fulles, més gruixuts, es coneixen com a *penques*. Com passa amb les verdures de fulla, un cop floreix, les fulles ja no són bones per al consum, ja que es tornen fibroses i amargues.

L'ORIGEN

Planta originària de l'Europa del Sud, on creix de forma espontània a la regió mediterrània. N'hi ha moltes varietats que es conreen sobretot a les zones temperades del planeta.

LA BLEDA A L'HORTA

A Lleida, es pot sembrar gairebé tot l'any, excepte els mesos més freds de l'hivern. Des de maig fins al desembre, quan la planta té de 8 a 10 fulles, se'n pot començar la collita, tallant-ne les exteriors. D'aquesta manera, li continuen apareixent fulles i la planta es pot deixar uns quants mesos a l'hort. Resisteix bé el fred, però li cal força aigua.

Temps de germinació	Durada cicle cultiu	Marc plantació
10 dies	3 - 6 mesos	25 x 40 cm

Enciam maravilla

Enciam

Lactuca sativa L.

Castellà: lechuga

Anglès: lettuce

Francès: laitue

Família: asteràcies

Gènere: *Lactuca*

Collita: tot l'any

Enciam fulla de roure

Enciam llarg o romà

Planter d'enciam

La planta

Planta herbàcia anual que es conrea majoritàriament com a verdura de fulla, però també per la seva tija i llavors. Requereix temperatures relativament baixes per a evitar que la floració vagi massa ràpida i les fulles deixin de ser comestibles.

Les fulles

Els enciams poden tenir formes, mides i colors diferents. Les fulles –unes 30 o 40– formen un cabdell més o menys compacte, segons la varietat. Així, per exemple, els del tipus *romà* són allargats, mentre que els de tipus *maravilla* són arrodonits.

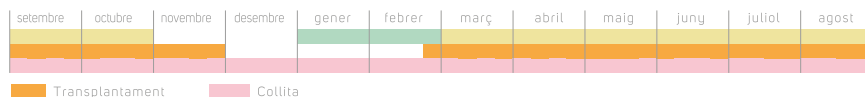
Generalment, són de color verd, però les temperatures baixes provoquen un augment d'un compost anomenat antocià, de color vermellós. Quan les temperatures pugen, a l'estiu, el cabdell perd fàcilment la compacitat, creix la flor i perd qualitat. El seu contingut en aigua supera el 95%, per la qual cosa cal regar-les sovint. Algunes varietats d'enciam, com el *romà*, s'han de lligar per tal de fer emblanquir les fulles interiors. Altres varietats no cal lligar-les, ja que les fulles es mantenen formant un cabdell.

L'ORIGEN

L'enciam, com l'escarola, són espècies originàries de la zona mediterrània. Egipcis, grecs i romans ja les cultivaven. Els egipcis en feien oli de les llavors.

DITES POPULARS DE LLEIDA: "ENTRE COL I COL, LLETUGA"

(En plantar les cols, entre planta i planta, s'hi pot posar una mata d'enciam, que en créixer més ràpidament es collirà abans que les fulles de les cols ocupin tot el tros.)

Durada
cicle cultiu

3-4 mesos

Marc
plantació

80 x 80 cm